

VOORWOORD VAN VOORZITTER OP FINANCIËEL JAARVERSLAG PGU 2017

Veel in beweging

2017 was het jaar dat we herdachten dat 500 jaar geleden de Reformatie begon. Je realiseert je dan weer in welke lange traditie ons werk van de Protestantse Gemeente Utrecht staat. Een traditie van vorm geven aan de eigen identiteit, omgaan met pluriformiteit, van kerksplitsing en ook weer kerkfusie. Allemaal menselijke pogingen om bij te dragen aan Gods heil en vrede voor de stad. De vraag is dan hebben we ons anno 2017 in voldoende mate hervormd? Ik laat het oordeel graag aan de lezer. In elk geval was er veel reuring.

René van Bommel

Bijna alles wat PGU is, was en is in beweging. De Geest waaide alle kanten uit. In tijden van krimp een hoopvol perspectief. Veel nieuw elan met hoop, verwachting en nieuwe toekomst in de stadsdelen. Veel energie, flexibiliteit, hoop, trouw en vasthoudendheid is ingezet. Een begroting die in evenwicht is, zeker omdat wijken tijdig de bakens hebben verzet en het geefgedrag van ons leden onverminderd hoog blijft, terwijl het aantal leden zeer gestaag daalt. Hoe lang nog? Dat blijft de vraag. Het valt moeilijk te voorspellen wanneer het keerpunt wordt bereikt. En het financiële rendement valt ook nog niet mee, met het vele geld dat de afgelopen jaren in omloop is gepompt om de economie op te peppen.

Mooi nieuws kwam in 2017 van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) dat in het rapport de Sociale Staat van Nederland meldde dat het goed gaat. Maar liefst 85 procent van de Nederlanders zegt gelukkig te zijn en vindt dat ze in welvaart leeft. En als je - zoals ondergetekende - het voorrecht hebt om jaarlijks een paar weken op het platteland van Afrika te mogen zijn om mee te werken aan beter onderwijs, dan weet je drie zaken zeker:

- In de ogen van Afrikanen leven we in Europa in het paradijs op aarde. Beseffen we wel hoe bevoorrecht we leven?
- Wat zijn deze mensen - ondanks hun materiele beperkingen - rijk in het delen van gastvrijheid, levensvreugde en godsbeleving?
- Wat hebben we een verantwoordelijkheid hier, om voluit met duurzaamheid bezig te zijn, zodat er op aarde voldoende ruimte blijft voor een menswaardig bestaan voor iedereen.

Toch leven we in een wereld waar opiniemakers een zwart beeld schetsen. Dit komt volgens hen voort uit bedreigingen van buiten zoals terrorisme en immigranten, of is het gevolg van het doorgeschooten liberale individualisme van de elite. Wat zetten wij hier als geloofsgemeenschap tegenover? Ik denk, zoals ik het jaar overzie: opnieuw een oefenplaats voor gastvrijheid in vele gedaanten, hoop die in ons is, het zoeken naar verbinding met onze naaste medemens, openstaan voor het mysterie van het goddelijke en het leven, barmhartigheid, gerechtigheid en compassie voor mens en natuur. Met vallen en opstaan, steeds opnieuw. Weet hebbend van Gods visioen van vrede en gerechtigheid voor alle mensen.

Moeten we dat meer publiekelijk en breed uitmeten? Willen we het (sociale media) debat beïnvloeden? En hoe dan? Dat is de vraag die regelmatig opkomt en we dit jaar opnieuw zullen doordenken.

Moeten we dat meer publiekelijk en breed uitmeten? Willen we het (sociale media) debat beïnvloeden? En hoe dan? Dat is de vraag die regelmatig opkomt en we dit jaar opnieuw zullen doordenken.

Sociale meerwaarde

Het lijkt wel of steeds minder mensen de meerwaarde van religie zien als sociaal cement voor de samenleving. Gelukkig zien we dat in onze stad burgemeester Van Zanen consequent de boel bij elkaar wil houden en daarin actief religieuze groeperingen betreft. Hij begrijpt dat religie ook negatief kan uitwerken en dat juist de dialoog vruchten kan afwerpen. Ook ziet hij dat kerken veel meerwaarde hebben in de vorm van het diaconaat waarmee de gemeente veel geld besparen.

Het studentenpastoraat kent nieuwe impulsen en biedt onder andere ondersteuning aan wijken met studenten die aanhaken.

Een vraag die we dit jaar als PGU zullen beantwoorden is: in welke mate heeft de oecumene

binnen het verband van de USRK nog toekomst heeft? Welke events zoals een Kerkennacht vinden we zinvol? Wie bereiken we met welke boodschap?

Hoopvol

We kenden naast hoogte- ook dieptepunten. Eén was het diepgaande verschil van inzicht tussen wijk West en de PGU over de toekomst in dit stadsdeel. Verdrietig en pijnlijk was, dat - ondanks de inspanningen van beide kanten - dit uiteindelijk niet leidde tot een bevredigende oplossing. Het hoopvolle nieuws is dat door bemiddeling van de Classis het verloren gegane onderling vertrouwen weer hersteld kon worden. Ook zullen we in overleg met wijk West tot een antwoord komen op de vraag hoe we het pastoraat op Kanaleneiland zullen blijven invullen.

* René van Bommel.

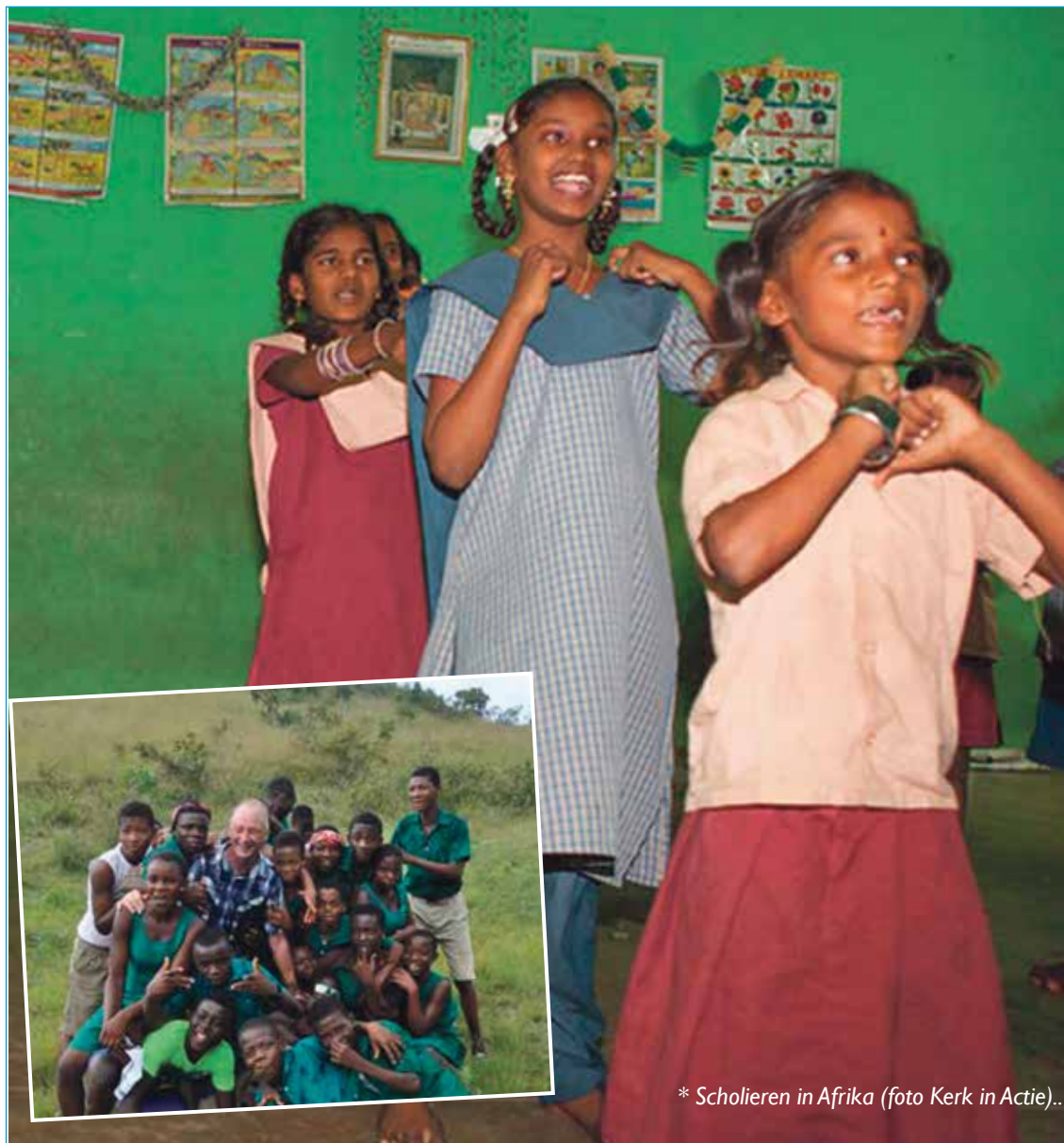
Vrijwilligers

Ik noem nog een paar hoogtepunten in 2017 met hun doorwerking in dit jaar, zoals de nieuwe website van de Protestantse Diaconie met een indrukwekkend aanbod aan praktische ondersteuning voor de kwetsbare medemens in de stad, met een goed samenspel tussen de wijken en de beroepskrachten. Bij de noodzakelijk krimp van de beroepskrachten, is er ook een positieve keerzijde. Verschillende vrijwilligers hebben zich gemeld, voor het garanderen van de noodzakelijke continuïteit in de stedelijke dienstverlening. De Gideonsbende is van start gegaan met hun verkenningstocht namens de PGU om nieuwe vormen van geloven en gemeenschapsvorming. Wat vraagt dit van de organisatie van de PGU? Daarover zullen zij nog dit jaar hun eerste inzichten delen.

Visioen

Ik wil eindigen met de uitkomst van het gesprek tussen het Collegiaal Beraad van predikanten en de voorzitters van de wijkkerkenraden over de toekomst van de kerk in de stad. Twee gesprekken leverde het volgende visioen op, waarover veel consensus was: "Door al onze dromen en het gesprek erna heen schemert het verlangen naar enkele grotere, hechte, gastvrije, volhardende, dragende, herkenbare kerkelijke gemeenschappen in onze stad, met een eigen identiteit en (liturgische) stijl, met daarbinnen hechte groepen en groepjes (al dan niet geografisch). Die gemeenschappen zouden dan niet zozeer per wijk(gemeente) georganiseerd zijn, maar op kleur. En tegelijk is er ook een verlangen naar verrijkende dwarsverbanden over identiteitsgrenzen heen, in samenwerkingsverbanden (netwerken), verdieping (gespreks- en inspiratiegroepen) en stadsbrede events; we verlangen ook naar een inzet voor gezamenlijkheid." Dit jaar zullen we het visioen concreter gaan maken. Kortom: in het jaar 501 na de stellingen van Luther gaan we vrolijk verder met het hervormen in onze geliefde stad.

Auteur is voorzitter van de Algemene Kerkenraad van de PGU.

* Scholieren in Afrika (foto Kerk in Actie)..

* René van Bommel temidden van 'zijn' Afrikaanse scholieren (inzet).

De kracht van aandacht en het kerkgebouw voor verstillend en meditatie

Mensen staan vaker met lege handen bij de crisis momenten van het leven.

Het belang van een plek van verstillend in het drukke bestaan lijkt sterker te worden. Een plek waar je gewoon en jezelf kunt zijn, waar je over het leven kunt spreken, waar mensen tijd voor je hebben, waar je wordt uitgedaagd om te reflecteren op jezelf.

Het belang van afhankelijk te zijn van anderen, de Ander. Ik ben niet de maat der dingen, maar Ik doe er wel toe. Ik ben onderdeel van een groter verhaal tussen God (Bron, energie, universum) en mensen. Ik leef niet voor mezelf, Ik leef in verbinding met anderen.

Geloven is ook dat je gelooft of warm loopt voor andere waarden, dan die dominant zijn: het gaat niet alleen om succes, autonomie, prestaties, winnen en verliezen, maar om heel andere waarden. Kwetsbaarheid, afhankelijkheid, verbondenheid. Kerkgang: een oefening in het vinden van een goede verhouding tot God, mezelf en mijn naast. In wat zinvol is en wat niet.

Deze plekken bieden daar ligt een grote uitdaging voor zowel de binnenstadkerken als in de wijken.

PROTESTANTSE DIACONIE UTRECHT

Uitdagingen aan orde van de dag

In onderstaand artikel kunt u lezen hoe het financieel met de Protestantse Diaconie Utrecht gaat. U leest regelmatig over de activiteiten van de Diaconie: werk voor en met vluchtelingen, het werk in de inloophuizen en het werelddiaconaat. We zijn blij dat er zoveel gebeurt! Al deze activiteiten kosten geld. Dat geld brengen gemeenteleden via de collecten bijeen. Daarnaast heeft de Diaconie inkomsten vanuit belegd vermogen.

Rien van Dieren

Als je op de begroting uitgaat van € 250.000 verlies, en het wordt net onder de € 50.000 zou je niet mogen klagen, ondanks dat geen penningmeester blij wordt van rode cijfers. Het verschil zit eerst en vooral in de beleggingsinkomsten. Het rendement bedroeg dit jaar 3,5 procent en er was uitgegaan van 2,5 procent. In 2017 betaalde zich uit doordat we iets gedurfter hebben belegd. Tegelijkertijd illustreert dit resultaat wel hoe afhankelijk de Diaconie is van de beurs en de rentestanden. Voor 2018 zijn we weer uitgegaan van 2,5 procent, maar zekerheden zijn er niet op dit terrein.

Deze onzekerheid stelt de Diaconie voor de nodige uitdagingen. Bijvoorbeeld hoe het werk van het bureau van de Diaconie kwalitatief op peil houden. Eind 2017 namen de werknemers Cas Mak en Frans Rozemond afscheid van de Diaconie. Er worden geen nieuwe collega's aangetrokken ter vervanging. Directeur Dirk van den Hoven en diaconaal consulent Irene Stok hebben taken onderling opnieuw verdeeld. Er is een vrijwilliger gevonden voor secretariële ondersteuning. En waar extra professionele organisatiekracht nodig is, wordt deze tijdelijk ingehuurd. Het is zoeken naar een nieuwe manier van werken.

De noodzaak van het diaconale werk is er het afgelopen jaar niet minder om geworden. De economische crisis van 2008 werkt bij sommige mensen lang door: het spaargeld is nu echt op bijvoorbeeld. En dan kan het met de economie beter gaan, maar als je als 50plusser geen werk kunt vinden, merk je daar niets van. In Utrecht groeit één op de negen kinderen op in armoede. Nieuwe problematiek dringt zich

In Utrecht groeit één op de negen kinderen op in armoede.

op rond ouderen die langer thuis blijven wonen. En ook de groeiende groep mensen die beginnen te dementeren en hun mantelzorgers behoeven aandacht. Hoe kan een kleinere Diaconie een relevante partij zijn in het veld van zorg, welzijn en zingeving?

Of niet zo somber?

Enkele jaren terug formuleerde de Diaconie een aantal langetermijn-doelstellingen onder de noemer Duurzaam Diaconaat. Hier zijn in 2017 zichtbaar resultaten op geboekt. De organisatie is professioneler ingericht. De communicatie naar buiten kreeg veel aandacht. Hulpzoekers

* Dirk van den Hoven, directeur Protestantse Diaconie Utrecht.

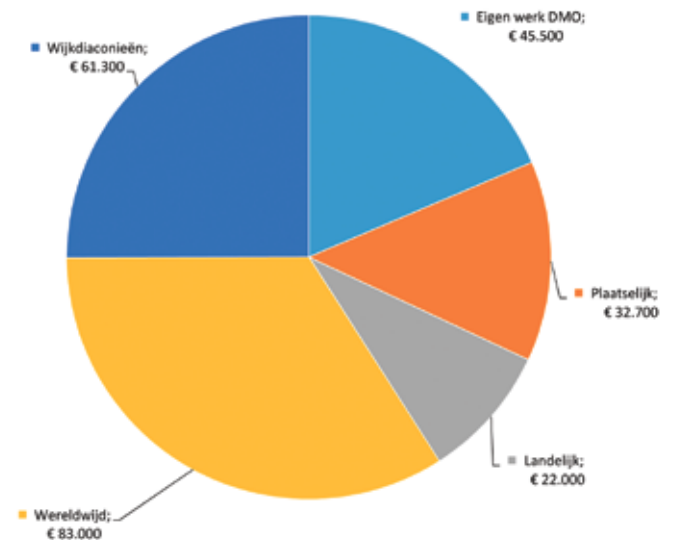
weten de Diaconie inmiddels beter te vinden en voor samenwerkingspartners is het duidelijker waarvoor ze de Diaconie kunnen benaderen. De nieuwe huisstijl en de website www.diaconie-utrecht-helpt.nl zijn hierin belangrijk en helpend. Het nieuwe evenement rondom de stimuleringsprijs de Mantel van Sint Maarten bracht de Diaconie op positieve wijze in het nieuws.

De samenwerking met partners is geïntensiveerd; met kerkgenootschappen, waaronder de diaconie van de Remonstrantse- en de Evangelisch Lutherse Gemeente, maar ook in de stedelijke netwerken. De Diaconie heeft een trekende rol binnen het Diaconaal Platform Utrecht en is vertegenwoordigd in de Armoedecoalitie. De directeur trad eind 2017 toe tot de kerngroep van het Netwerk Informele Zorg Utrecht (NIZU). Hierdoor spreekt de Diaconie mee in de stedelijke ontwikkelingen op het gebied van vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning. Er is daarmee een natuurlijke relatie gelegd met de burgerlijke overheid.

Wijkdiaconieën

Intern is er in 2017 veel aandacht besteed aan praktische ondersteuning van de wijkdiaconieën. Diaconaal consulent Irene Stok verzorgde toerusting, gaf adviezen en bracht werkbezoeken aan de wijkdiaconieën. Zij zijn meer gaan samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van individuele hulpverlening.

Bestemming Collectes
totaal 244.700 Euro

* Toedeling collecte-opbrengsten van de Diaconie.

Verschillende organisaties in de stad zijn actief op thema's die de Diaconie belangrijk vindt. Waar mogelijk ondersteunen we dit werk met een adviserende en verbindende rol. Zo was de Diaconie betrokken bij de doorstart van SchuldHulpMaatje-Utrecht van het Stiltencentrum naar de nieuwe stichting Utrecht op Orde.

Soms ondersteunen we initiatieven met geld. Hierin werken we samen met de Katholieke Caritas Utrecht en sinds kort ook met Kerk in Actie. Zo steunde de Diaconie in 2017 onder andere de Stichting Buurtpastoraat Utrecht en diverse organisaties die zich inzetten voor vluchtelingen. Uiteindelijk hangt al het werk af van de inzet van mensen. Centraal kan de Diaconie maar heel beperkt menskracht inzetten. De tijd dat de Kerk een groot reservoir van vrijwilligers had waarop

altijd wel een beroep kon worden gedaan is voorbij. Toch lukt het om in buurtinitiatieven zoals De Wijkplaats, De Roobolkapel en Het Knooppunt kerkleden en actieve buurtbewoners te verbinden aan vaak kwetsbare deelnemers. Maar dit gaat niet vanzelf en vraagt professionele aandacht. Voor deze belangrijke plekken in de stad ontwikkelt de Diaconie in 2018 daarom een ondersteuningsprogramma in samenwerking met vermogensfondsen.

Samenwerken met anderen, ondersteunen met advies, contacten en enig geld. Op deze wijze wil de Diaconie stimuleren dat initiatieven wortelen in de wijken of in groepen die zich voor een (diaconaal) doel willen inzetten. Een Diaconie die de gemeente helpt het geloof handen en voeten te geven. Dat geeft inspiratie die somberheid over beurzen en rendementen overstijgt.

Duurzaam Diaconaat. Hier zijn in 2017 zichtbaar resultaten op geboekt.

Staat van Baten en Lasten over 2017

OPERATIONALE BATEN

80 Baten onroerend goed	52.674
81 Opbrengst uit vermogen	403.435
83/84 Collectes en bijdragen	244.633
85 Subsidies	77.548
89 Diverse baten	3.510
Totaal	781.800

OPERATIONELE LASTEN

41 Lasten onroerend goed	67.474
45 Bijdragen en verplichtingen	14.240
46 Personeelslasten	297.662
47 Lasten administratie en beheer huisvesting	113.038
48 Financiële lasten	39.115
49 Algemene kosten	5.930
50 Plaatselijk werk	150.161
51 Landelijk werk	27.914
52 Wereldwijd	115.401
59 Diverse lasten	0
Totaal	830.935

Resultaat boekjaar -49.135

Mutatie bestemmingsreserves 38.773

Eindsaldo boekjaar -10.362

Balans per 31 december 2017

ACTIVA

Materiële vaste activa	
Gebouwen en grond	991.318
Financiële vaste activa	
Beleggingen	10.030.738
Wlottende activa	
Vorderingen	44.958
Liquide middelen	2.080.435
Totaal	2.125.393

PASSIVA

Eigen vermogen	
Kapitaal Algemeen	5.661.224
Kapitaal Wijkdiaconieën	370.472
Kapitaal Stadszending	2.436.853
Kapitaal Oudaen	1.912.543
Kapitaal Fonds Bomer	1.164.092
Reserve herwaardering onr goederen	445.554
Bestemmingsreserves	758.352
Totaal Eigen Vermogen	12.749.090
Voorziening groot onderhoud onr goed	198.959
Kortlopende schulden	209.762
Resultaat boekjaar	10.362

TOTAAL ACTIVA 13.147.450 **TOTAAL PASSIVA** 13.147.450

* Baten en lasten van de Protestantse Diaconie Utrecht in 2017.

* Balans per eind van het diaconale verslagjaar.

Teunis van Kooten

Het jaarthema van 2017 is: Scherp aan de wind. In 2016 had de Algemene Kerkenraad een beleidsplan vastgesteld dat inzet op groei, ruimte voor nieuwe initiatieven en ook op gezonde financiën, in weerwil van de terugloop van inkomsten en leden in een aantal wijkgemeenten. Daarbij zij opgemerkt dat in onze gemeente óók sprake is van groei! Een en ander vraagt wel om een scherp zeilen aan de wind.

In 2017 heeft de Algemene Kerkenraad moeilijke keuzes moeten maken. Dit betrof bijvoorbeeld het niet verlengen van het beroep voor bepaalde tijd van ds Pim Brouwer in de wijkgemeente West. Ook heeft de Algemene Kerkenraad besloten de financiële bijdrage aan de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken fors te verminderen. Dat leidde tot soms emotionele discussies en pijn bij betrokkenen.

Hieronder stip ik enkele onderwerpen aan die in het jaar 2017 op de agenda van de Algemene Kerkenraad stonden.

Pioniersplekken

De Algemene Kerkenraad heeft gesproken over de voortgang van de pioniersplek Choral Evensong & Pub Experience. Na problemen in de beginfase is de pioniersplek in 2017 daadwerkelijk van start gegaan. Er is daarbij gekozen om in een aantal blokken door het jaar heen wekelijks een Choral Evensong te houden. De pioniersplek is in verschillende media positief voor het voetlicht gebracht. Een punt van aandacht blijft wel het vinden van voldoende kader dat de pioniersplek kan dragen.

De wijkgemeente Johannescentrum is bezig een nieuwe pioniersplek te vormen, genaamd de Fluisterstille stem. Hierbij spelen psychosynthetische principes een belangrijke rol.

Wijkgemeenten

In het verslagjaar hebben in Utrecht-Zuid de wijkgemeenten Nicolaïkerk en Marcuskerk besloten samen te gaan in één

*Teunis van Kooten op de toren van de Klaaskerk (foto Sander Foederer).

wijkgemeente. Deze heeft als voorlopige naam wijkgemeente Zuid. De Nicolaïkerk is aangewezen als vierplek voor de nieuw gevormde wijkgemeente; de Marcuskerk wordt verkocht. Het samengaan van deze twee wijkgemeenten had ook consequenties voor het wijkdeel Wilhelminakerk dat voorheen met de Marcuskerk een wijkgemeente vormde. De Wilhelminakerk is nu een missionaire wijkgemeente in wording; over enkele jaren wordt

besloten of deze gemeenschap dan is uitgegroeid tot een voldoende vitale wijkgemeente. In Utrecht-Noord is sprake van een nieuw initiatief. In de wijkgemeente Zuilen zijn de wijkdelen Bethelkerk en Oranjekapel samengegaan in een nieuwe geloofsgemeenschap genaamd Kerk op Zuilen. Kerk op Zuilen wil zoeken naar een nieuwe vorm van kerk zijn in en voor de wijk. Het plan is om de Bethelkerk te renoveren en een vierplek te cre-

eren voor Kerk op Zuilen en een buurtklooster te vormen.

Synodemoderamen

De Algemene Kerkenraad constateerde dat onderdelen van de regelgeving en het beleid van de landelijke kerk juist protestantse gemeenten in grootstedelijke gebieden belemmeren in het vinden van oplossingen die recht doen aan de lokale situatie zoals die in Utrecht. De Algemene Kerkenraad heeft daarop een aantal knelpunten onder de aandacht van het moderamen van de Generale Synode gebracht. Vervolgens heeft hierover een constructief en open gesprek met het synodemoderamen plaatsgevonden. Bij de – soms ingrijpende – wijzigingen die de landelijke kerk reeds doorvoert in de kerkelijke regelgeving zullen de zijdens onze gemeente aangedragen aspecten hopelijk worden betrokken.

Organisatie

Een aantal besluiten van de Algemene Kerkenraad had consequenties voor de plaatselijke regeling. Ook is sprake van een reeks wijzigingen in de kerkorde. Een en ander maakte een aanpassing van de plaatselijke regeling noodzakelijk. De besluiten daartoe zijn in 2017 genomen en de aangepaste regeling is in 2018 in werking getreden.

Daarnaast heeft de Algemene Kerkenraad de gebruikelijke besluiten genomen betreffende de vaststelling van de begrotingen en jaarrekeningen van de Diaconie en de Protestantse Gemeente Utrecht. De Algemene Kerkenraad heeft daarnaast ingestemd met de notitie Evenwicht 2018 van het College van Kerkrentmeesters en daaraan enkele randvoorwaarden verbonden. Deze notitie is een uitvloeisel van het beleidsplan en gericht op een gezond evenwicht in de inkomsten en uitgaven; daarbij zijn een aantal concrete voorstellen gedaan om te snijden in de kosten.

Predikantswisselingen

De Oranjekapel heeft afscheid

genomen van ds Mendie Hofma. Zij was voor een periode van vier jaar aan de Oranjekapel verbonden en deze termijn liep in 2017 af. Ds Lydia Kansen is verbonden aan de wijkgemeente Nieuwe Kerk. Zij had aanvankelijk een beroep voor een beperkte periode. Dat beroep wordt nu voor onbepaalde tijd voortgezet.

De wijkgemeente Nieuwe Kerk heeft ds Dirk de Bree beroepen als tweede predikant naast ds Kansen. Sinds september 2017 is hij aan deze wijkgemeente verbonden.

Ten behoeve van de pioniersplek Choral Evensong & Pub Experience is ds Hanna Rijken bevestigd tot predikant in algemene dienst.

Tot slot

Dit was het laatste scribaatsverslag van mijn hand. Mijn opvolger, ds Bernard Lutikhuis, zal dit Deo volente volgend jaar verzorgen.

In de afgelopen acht jaar is veel veranderd. Het is daarbij de kunst om een duidelijke en vaste koers te varen. Juist ook omdat de samenstelling van kerkelijke colleges regelmatig snel wijzigt, is dat geen vanzelfsprekendheid. Wij mogen echter vast vertrouwen op de Heer die onze gemeente –

in ons kerkzegel verbeeld als een ark – de eeuwen door bewaart: in de woorden van Gezang 273 vers 2:

*Loof God,
Hij stuurt het schip der kerk
dat naar de morgen vaart.
Hij is de hartslag van ons werk
Hij houdt het welbewaard.*

Auteur was in 2017 scriba van de Algemene Kerkenraad PGU.

PERSONEEL EN ORGANISATIE PGU IN VERSLAGJAAR

Zes medewerkers minder

Uriël da Costa

In september 2017 is Dirk de Bree in de Nieuwe Kerk begonnen. Voorheen was hij verbonden aan de Hervormde Gemeente in Vreeswijk.

Het aantal medewerkers inclusief predikanten is in 2017 per saldo met zes afgenomen. Bij de predikanten was dit de afloop van een contract voor bepaalde tijd, dit betrof de Oranjekapel en vanwege de fusie van de Oranjekapel met de Bethelkerk is die vacature aangehouden. Gelukkig heeft betrokken predikant in het verslagjaar elders een beroep aanvaard.

Twee kosten-beheerders zijn na hun tijdelijke contract niet meer aangesteld of opgevolgd.

Het betrof hier de kostersplek in de Marcuskerk. Met het oog op de (inmiddels geëffectueerde) fusie van de Marcuskerk met de Nicolaïkerk is die vacature niet opgevuld. Het andere niet verlengde contract betrof kosten-beheerdersformatie in de Jacobikerk. Daar is de kosten-beheerder uit de (vroegere) Triumfatorkerk gaan werken, zij heeft een contract voor onbepaalde tijd.

Verkleining

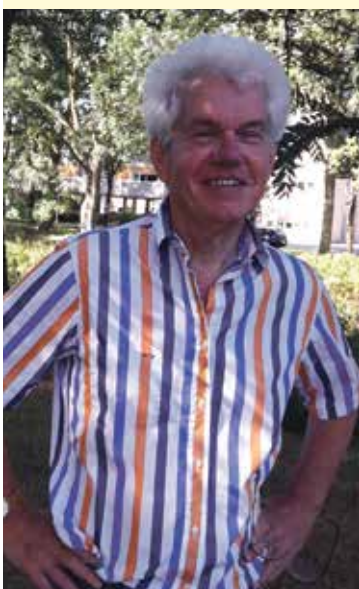
Twee medewerkers van de Protestantse Diaconie Utrecht hebben hun baan opgezegd en ook zij zullen niet worden opgevolgd. Dit is conform het beleidsplan van de Diaconie; het verkleinen van de formatie van betaalde krachten en meer inzet van vrijwilligers. Van de twee pastoraal werkers is er één opgevuld.

Op bijgaand overzicht staat de verfijning van de personeelsbewegingen. Op het kerkelijk bureau waren al vrijwilligers werkzaam. In 2017 is gestart met het aantrekken van meer vrijwilligers die met name op de financiële afdeling van het bureau zullen gaan werken.

Er waren in 2017 twee jubilea, te weten van Eric van den Berg, parttime kosten-beheerder van de Janskerk en parttime van de Jacobikerk (12,5 jaar) en Toos van Rijn, kosten-beheerder van de Dom (12,5 jaar).

Fusies

Met de Personeelsvertegenwoordiging (PVT) hebben drie overlegvergaderingen plaats gehad. In dat overleg zijn onder andere de fusies van de Marcuskerk en de Nicolaïkerk

*Uriël da Costa is op het Bureau PGU verantwoordelijk voor Personeel en Organisatie (foto Karin Oostenbruggen).

PENNINGMEESTER PGU OVER FINANCIËEL JAARVERSLAG:

Vitale wijkgemeenten is en blijft het doel

Peter van Grootheest

Terwijl de zomer van 2018 al weer op zijn einde loopt, komen we nog terug op het financiële jaar 2017. We zijn verheugd dat het proces om tot een jaarrekening te komen goed is verlopen en dat deze is goedgekeurd door alle betrokken organen. Ook zijn we als PGU dankbaar dat we 2017 met een positief resultaat hebben kunnen afsluiten. Mede dankzij uw bijdragen en giften is dit gerealiseerd.

We zijn als PGU dankbaar dat we 2017 met een positief resultaat hebben kunnen afsluiten.

Uit de staat van baten en lasten blijkt dat het jaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van € 127.000. Een deel van de kosten is gedekt uit bestemmingsreserves en een deel van de inkomsten is gereserveerd voor uitgaven in de toekomst. Na verrekking hiervan resteert een saldo van € 101.000. Verderop wordt toegelicht waar deze positieve uitkomst vandaan komt. De cijfers in deze Kerk in de Stad zijn een samenvatting van de volledige jaarrekening die u kunt vinden op de website van de PGU.

De PGU en de wijken

De Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) bestaat uit tien wijkgemeenten, maar er zijn zestien zogenaamde kostenplaatsen, met elk hun eigen exploitatie. Naast de acht wijkgemeenten zijn er in 2017 ook twee keer twee deelwijken die zich verenigd hebben tot één wijkgemeente. Dit zijn de Bethelkerk en Oranjekapel tot Kerk op Zuilen en daarnaast is de Marcuskerk samengegaan met de Nicolaïkerk.

Voor het boekjaar 2017 en de jaarrekening 2017 is de indeling in kostenplaatsen aangehouden zoals die was per 1 januari 2017. Ook de deelwijk Wilhelminakerk en pioniersplek De Haven zijn financieel zelfstandig. Daarnaast wordt de Janskerk door de PGU als gebouw – dus los van een wijkgemeente – geëxploiteerd. En ten slotte is er nog de kostenplaats Centraal voor de gemeenschappelijke financiële zaken en de kosten van het Bureau PGU. Uitgangspunt is dat van elke kostenplaats, dus van elke wijk/kerk, de kosten en baten in evenwicht zijn. Als dat gerealiseerd wordt dan is de PGU als geheel financieel gezond. In het overzicht per kostenplaats zijn de verschillen tussen de wijken (kostenplaatsen) te zien.

Inspanningen

Acht wijken hebben 2017 afgesloten met een positief resultaat (groen), vaak dankzij veel inspanningen voor geldwerving, de exploitatie van het kerkgebouw en beheersing van de kosten. Het Ci-

typastoraat Domkerk valt dit jaar wederom op met een positief resultaat. Dit resultaat komt ten goede aan het vele onderhoud van de Domkerk. Ook de Nieuwe Kerk heeft een mooi positief resultaat gerealiseerd waarmee het eigen vermogen verder is versterkt. Het aantal wijken met een negatief resultaat is beperkt en deels begroot in verband met samengaan. De pioniersplek De Haven wordt gefinancierd uit de reserves. Dit negatieve resultaat is voorzien. Alle wijken samengevoegd komt het positief resultaat neer op een bedrag van 127.000 euro.

Verkoop van kerken

Al een aantal jaren daalt het aantal (betaalde) leden van de PGU gestaag. Deze terugloop heeft tot gevolg dat wijken samengaan en kerkgebouwen worden gesloten. In 2017 ging het om de volgende gebouwen:

- De Triumfatorkerk. Deze kerk was nog in gebruik door pioniersplek De Haven, die

* Peter van Grootheest: "...Al een aantal jaren daalt het aantal (betaalde) leden van de PGU gestaag"...

verhuisde naar een andere locatie op het Kanaleneiland.

- De wijken Bethelkerk en Oranjekapel zijn samengegaan tot Kerk op Zuilen, met als voorlopige vierplek de Oranjekapel. Voor de Bethelkerk wordt gewerkt aan plannen voor herontwikkeling inclusief een kerkelijke vierplek. Na realisatie wordt de Oranjekapel dan verkocht.
- De wijken Nicolaïkerk en Marcuswijk gaan samen verder in de Nicolaïkerk. De Marcuskerk wordt in 2018 verkocht.

Vitale wijkgemeenten is en blijft het doel van de PGU

Als penningmeester kijk ik uit naar een rentestijging. Iets waar geen invloed op is uit te oefenen. Het vermogen van de PGU is belegd met een defensief profiel. Dit betekent dat maximaal 30 procent in aandelen wordt belegd en de overige 70 procent van de beleggingen afhankelijk is van de rentestand. Vandaar de wens voor een hoger rente. De realiteit is dat de huidige rente ongekend laag is en de hoop is dat de rente iets zal oplopen in het komende jaar.

Auteur is penningmeester van het College van Kerkrentmeesters.

Wijkgemeente - kostenplaats	Baten 2017	Lasten 2017	Resultaat 2017	Uit Reserves	Saldo 2017	Reserves 01-01-2018	Leden	Bijdragende leden
PGU centraal	248.356	341.064	-92.708	69.180	-23.528	5.988.000		
EUG	196.623	187.765	8.858		8.858	212.000	359	111
Jacobikerk	450.904	406.420	44.484	-32.000	12.484	432.000	1.897	309
Citypastoraat Domkerk	567.129	462.545	104.584	-81.878	22.706	781.000	1.352	213
Bethelkerk (Op Zuilen)	128.209	138.076	-9.867	10.000	133	437.000	1.011	181
Oranjekapel (Op Zuilen)	67.050	87.436	-20.387	10.000	-10.387	166.000	781	53
Johannescentrumgemeente	207.637	197.801	9.836	-3.000	6.836	144.000	1.348	268
Nieuwe Kerk	298.250	220.029	78.221	-30.000	48.221	265.000	1.618	239
Tuindorpkerk	238.445	232.607	5.838	15.000	20.838	138.000	1.688	267
Wilhelminakerk	161.484	139.510	21.973		21.973	94.000	1.457	128
Nicolaïkerk	298.573	286.353	12.220	-10.000	2.220	196.000	1.883	233
Marcuskerk	164.640	194.897	-30.257		-30.257	103.000	1.422	225
Utrecht-West	146.949	146.623	327		327	768.000	2.731	225
De Haven (pioniersplek)	35.148	60.364	-25.216	26.000	784	59.000	32	13
Triumf.kerk (gebouw tot 1-4)	14.450	17.740	-3.290		-3.290			
Janskerk (gebouw)	304.237	281.519	22.718		22.718			
Totaal PGU	3.528.084	3.400.748	127.335	-26.698	100.637	9.783.000	17.579	2.465

aan de orde geweest en ook die van de Bethelkerk en Oranjekapel. De klachtprocedure is afgerond en met het zoeken naar geschikte kandidaten is in het verslagjaar gestart. Inmiddels is de commissie van leden voorzien.

De PGU-medewerkers hebben vanaf januari elektronisch toegang gekregen tot hun eigen dossier in het personeelsinformatiesysteem. Dat houdt onder meer in dat zij geen papieren loonstroken meer thuisgestuurd krijgen.

Arbeidsvoorwaardencirculaires van de PKN worden ook in het personeelsinformatiesysteem opgenomen. Dat geldt tevens voor bijgewerkte versies van de Praktijkgids voor het Personeelsbeleid van de PGU. Bij elk nieuw bericht krijgen de medewerkers daar per mail een bericht van. Dat gebeurt dus net zo als wanneer er voor de burger een document in de berichtenbox van "Mijn Overheid" is geplaatst.

Schrijfcursus

In 2017 hebben alle medewerkers van het Bureau PGU als ook enkele vrijwilligers een schrijfcursus gehad. Bedoeling daarvan is te leren schrijven op BI-niveau. Dat is het niveau van teksten dat door 95 procent van de bevolking wordt begrepen. De kerkrentmeesters personeel kwamen in maart en september in vergadering bijeen. In 2017 is besloten dat de verjaars- en eindejaarsattentie voor medewerkers en predikanten voortaan geheel door de kerkrentmeesters (sectie personeel) zal worden verzorgd. Het hiervoor benodigde budget is overigens meer dan verdubbeld. De Bedrijfs hulplverlening (herhalings-) training, BHV werd in oktober gehouden. Maandelijks was er overleg tussen de directeur van het kerkelijk bureau, de manager P&O en het bestuurslid van het College van Kerkrentmeesters dat personeel in zijn portefeuille heeft.

* Overzicht van aantal medewerkers bij de PGU in 2017.

Overzicht personeelsformatie PGU per 31-12-2016 en 31-12-2017 zonder stagiaires en oproepkrachten

Omvang aanstelling	Predikanten*		Diaconie		CvK		TOTAAL	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
0 - 20 %			1	0	13	12	14	12
21 - 40 %			2	1	7	7	9	8
41 - 60 %	7	6	1	1	7	4	15	11
61 - 80 %	5	6	4	4	4	4	13	14
81 - 100 %	5	5	0	0	7	7	12	12
Totaal	17	17	8	6	38	34	63	57

Overzicht functieverdeling CvK en Diaconie

Functie	aantal medewerkers 2016			aantal medewerkers 2017		
	Pred*	Diaconie	CvK	Pred	Diaconie	CvK
predikanten	17			17		
kerkelijk werker		6	4		5	3
koster-beheerder		1	9		1	7
kerkmusici			17			16
huishoudelijk medewerker			1			1
jeugdwerker		0	1			1
bureau-medewerkers		1	6			6
Totaal	17	8	38	17	6	34
		63			57	